

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Гуманітарний факультет
кафедра філології

Назва курсу	Ключові тексти середньовічної літератури
Викладач	<i>Ростислав Паранько</i>
Контактний тел.	
E-mail:	suppositio@ucu.edu.ua
Лінк на профайл викладача	

АНОТАЦІЯ

Пропонований навчальний курс знайомить студентів із середньовічним письменством та пов'язаною з ним дослідницькою проблематикою на прикладах низки творів, що є або вершинними, або достатньо репрезентативними ілюстраціями як середньовічної літератури загалом як цілісного феномену, так і особливостей її окремих періодів та жанрів. Виклад кожної теми передбачає загальний вступ до твору, — включно з періодом, жанром, історико-літературним явищем, який він репрезентує; далі дає змогу студентам одержати уявлення про підходи до наукового вивчення твору через призму трактування вибраних проблем у працях сучасних дослідників. Курс обрамлено вступом до середньовічної літератури і підсумком її розвитку та впливу на письменство подальших епох.

ФОРМАТ НАВЧАННЯ

150 год., у т. ч. 18 годин лекційних, 28 годин семінарських занять і 104 години самостійної роботи
5 кредитів ЄКТС

МЕТА ТА ЦІЛІ КУРСУ

- сприяти у здобутті студентами фактичних знань з історії середньовічної літератури та концептуального розуміння її як цілісного феномену;
- засвоєння студентами основних підходів до дослідження періодів, жанрів, окремих текстів середньовічної літератури.

Цілями цих рекомендацій і завдань є допомога студентам у:

- формуванні стійких уявлень про середньовічну літературу, її особливості та підставові характеристики;
- вивчення підходів до дослідження періодів, жанрів, окремих текстів середньовічної літератури;
- розвиток компаративних уявлень, співставлення нової інформації зі знаннями про літературу інших епох.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті проходження курсу студент повинен

знати :

- найважливіші характеристики середньовічної літератури як цілісного феномену;
  - основні періоди, жанри середньовічної літератури, історико-культурні явища в її історії;
  - вершинні і/або найбільш репрезентативні твори відповідних періодів та жанрів середньовічної літератури;
  - актуальну дослідницьку проблематику пов'язану як із періодами та жанрами, так і з окремими творами середньовічної літератури;
- вміти:*
- сприймати та опрацьовувати тексти середньовічної літератури різних періодів та жанрів (в українському перекладі, принагідно — в оригіналі);
  - характеризувати основні періоди, жанри середньовічної літератури, а також середньовічну літературу як цілісний феномен;
  - простежувати джерела та впливи мотивів, образів, сюжетів творів середньовічної літератури;
  - застосовувати теоретичні моделі для інтерпретації творів середньовічної літератури;
  - використовувати сучасний категоріальний та понятійний апарат для літературознавчого аналізу творів середньовічної літератури;
  - розуміти, критично аналізувати і впорядковувати інформацію про середньовічну літературу;
  - сприймати та опрацьовувати сучасні дослідницькі тексти на тему середньовічної літератури, зокрема англійською мовою;
  - логічно коректно, аргументовано і ясно будувати усний виступ на теми, пов'язані з дослідженням середньовічної літератури.

ПЛАН КУРСУ

Тиждень	Тема (лекційного/семінарського заняття), розширений план	Самостійна робота, год.	Завдання для самостійної роботи	Література
I.	Лекція 1. Середньовічна література: витоки, історичний та культурний контекст, основні характеристики	2	Опрацювання матеріалу до лекції 1	Lewis C. S. The Discarded Image: An Introduction to Renaissance and Medieval Literature. Cambridge: University Press, 1964. С. 1-12.
II.	Лекція 2. Перехід від античної до середньовічної літературної парадигми: Боецій, “Розрада від Філософії”	2	Опрацювання матеріалу до лекції 2	Боецій Северин. Розрада від Філософії / переклав з латини Андрій Содомора. Київ: Основи, 2002. Lewis C. S. The Discarded Image: An Introduction to Renaissance and Medieval Literature. Cambridge: University Press, 1964. С. 75-91.

	Семінар 1. Діалог як рушій сюжету у прозовій компоненті “Розраді від Філософії” (на прикладі першої книги).	2	Опрацювання матеріалу до семінару 1	Lerer Seth. Boethius and Dialogue: Literary Method in The Consolation of Philosophy. Princeton: Princeton University Press, 1985. С. 96-110.
III.	Семінар 2. Міфологічна алегоричність у віршованій компоненті “Розради від Філософії” (на прикладі розділу 3, М12)	2	Опрацювання матеріалу до семінару 2	Lerer Seth. Boethius and Dialogue: Literary Method in The Consolation of Philosophy. Princeton: Princeton University Press, 1985. С. 154-165.
	Лекція 3. Ранньосередньовічний германський епос: “Беовульф”	2	Опрацювання матеріалу до лекції 3	<p>Беовульф / Із англосаксонської мови розміром оригіналу переклала Олена О’Лір. Львів: Астролябія, 2014.</p> <p>Шрей Катерина А. Р. Післяслово до першого українського перекладу “Беовульфа” // Там само. С. 161-179.</p> <p>Ogilvy, J. D. A., Baker, Donald C. Reading Beowulf: An Introduction to the Poem, Its Background, and Its Style. Norman – London: University of Oklahoma Press, 1983, 8-39.</p>
IV.	Семінар 3. Поетика “Беовульфа” у критиці Дж. Р. Р. Толкіна.	2	Опрацювання матеріалу до семінару 3	Tolkien J. R. R. Beowulf: The Monsters and the Critics // Tolkien J. R. R. The Monsters and the Critics and Other Essays. London: HarperCollins, 1997. С. 5-49.
V.	Семінар 4. Жіночі персонажі “Беовульфа” в світлі феміністичної критики.	2	Опрацювання матеріалу до семінару 4	Nitzsche Jane C. The Structural Unity of Beowulf: The Problem of Grendel's Mother // Texas Studies in Literature and Language. № 22. 1983. С. 287-303.

	Лекція 4. Класичний середньовічний епос: “Пісня про Роланда”	2	Опрацювання матеріалу до лекції 4	Пісня про Ролянда / Зі старофранцузької мови розміром оригіналу переклав Ігор Качуровський. Львів: Астролябія, 2010. Лончина Богдан І. Вступ // Пісня про Ролянда / Із старофранцузької мови переклав Богдан І. Лончина. Рим: Український католицький університет ім. Климента Папи, 1977.
VI.	Семінар 5. Композиційна та естетична єдність “Пісні про Роланда”	2	Опрацювання матеріалу до семінару 5	Mermier Guy R. More about Unity in the Song of Roland // Olifant. № 2. 1974. С. 91-108.
VII.	Семінар 6. Персонаж Роланда: морально-етичні аспекти	2	Опрацювання матеріалу до семінару 6	Duggan Joseph J. The Hero Roland and the Question of Intentionality // Electronic Antiquity. № 14.1. 2010. С. 97-108.
	Лекція 5. Інтелектуально-авантюрна автобіографія у контексті “Відродження XII ст.”: Абеляр, “Історія моїх страждань”; “Листування Абеяра й Елоїзи”.	2	Опрацювання матеріалу лекції 5	Абеляр П’єр. Історія моїх страждань. Листування Абеяра й Елоїзи / Переклав з латинської Ростислав Паранько. Львів: Літопис, 2004. Wetherbee Winthrop. Literary works // The Cambridge Companion to Abelard / Ред. Jeffrey E. Brower, Kevin Guilfooy. Cambridge – New York: Cambridge University Press, 2004. С. 45-64.
VIII.	Семінар 7. Художня функція мілітарної риторики у “Історії моїх страждань”.	2	Опрацювання матеріалу до семінару 7	Taylor Andrew. A second Ajax: Peter Abelard and the violence of dialectic // The Tongue of the Fathers: Gender and Ideology in Twelfth-century Latin / Ред. David Townsend, Andrew Taylor. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1998. С. 14-34. Clanchy M. T. Abelard: A Medieval Life. Oxford: Blackwell, 1997. С. 130-148.

IX.	Семінар 8. Насильство і покора у “Листуванні Абеяра й Елоїзи”	2	Опрацювання матеріалу до семінару 8	Desmond Marillyn. Dominus/Ancilla: Rhetorical Subjectivity and Sexual Violence in the Letters of Heloise / The Tongue of the Fathers: Gender and Ideology in Twelfth-century Latin / Ред. David Townsend, Andrew Taylor. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1998. С. 35-54.
	Лекція 6. Трансформація вченої поезії: лірика вагантів	2	Опрацювання матеріалу до лекції 6	Поезія вагантів / Переклад Мирона Борецького та Андрія Содомори. Львів: Світ, 2007. Dronke Peter. The Medieval Lyric. Cambridge: Boydell & Brewer, 2002.
X.	Семінар 9. Сатиричний суб'єкт і об'єкт у ліриці вагантів.	2	Опрацювання матеріалу до семінару 9	Mann Jill. Satiric Subject and Satiric Object in Goliardic Literature // Mittellateinisches Jahrbuch. № 15. 1980. С. 63-86.
XI.	Семінар 10. Художня функція цитат та алюзій у “Сповіді” Архіпіїта Кельнського.	2	Опрацювання матеріалу до семінару 10	Cairns Francis. The Archpoet's Confession: Sources, Interpretations, and Historical Context // Mittellateinisches Jahrbuch. № 15. 1980. С. 87-103.
	Лекція 7. Пізньосередньовічна морально-дидактична література: алегоризована збірка екземплярів “Діяння римські”	2	Опрацювання матеріалу до лекції 7	Діяння Римські. Християнські притчі Середньовіччя / Переклав з латини Ростислав Паранько. Львів: Апіорі, 2014. Полякова С. В. Из истории средневековой латинской новеллы XIII в. // Средневековые латинские новеллы XIII в. / Пер. Н. В. Полякова. Ленинград: Наука, 1980. С. 341-369.
XII.	Семінар 11. Компіляторство та адаптація у збірці “Діяння римські”	2	Опрацювання матеріалу до семінару 11	Classen Albrecht. Transculturality and the Gesta Romanorum in Light of Hartmann von Aue's Gregorius and Heinrich Kaufringer's Verse Narratives // The Comparatist. № 41. 2017. С. 177-196.

XIII.	Семінар 12. Мова символів у збірці “Діяння римські”	2	Опрацювання матеріалу до семінару 12	Marchalonis Shirley. Medieval Symbols and the Gesta Romanorum // Chaucer Review. №8. 1974. С. 311-319.
	Лекція 8. Кульмінація середньовічної літературної парадигми: Данте, “Божественна комедія”	2	Опрацювання матеріалу до лекції 8	Данте Аліґ’єрі. Божественна комедія / Переклад з італійської Євгена Дроб’язка. Київ: Дніпро, 1976. Grzybowski Jacek. Cosmological and Philosophical World of Dante Alighieri: The Divine Comedy as a Medieval Vision of the Universe. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2015. С. 61-83.
XIV.	Семінар 13. Роль античних героїв у “Божественній комедії”: Катон і Одисей.	2	Опрацювання матеріалу до семінару 13	Grzybowski Jacek. Cosmological and Philosophical World of Dante Alighieri: The Divine Comedy as a Medieval Vision of the Universe. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2015. С. 119-129.
XV.	Семінар 14. Проблематика постаті оповідача/ліричного героя у “Божественній комедії”	2	Опрацювання матеріалу до семінару 14	Singleton Charles S. "Dante" in the Divine Comedy // Italica. № 18. 1941. С. 109-116.
	Лекція 9. “Довге Середньовіччя” у літературі: тяглість та впливи середньовічної парадигми в ренесансному та ранньомодерному письменстві	2	Опрацювання матеріалів до лекції 9	Lewis C. S. The Discarded Image: An Introduction to Renaissance and Medieval Literature. Cambridge: University Press, 1964. С. 198-215.
	Іспит	12		

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	рейтингова розширений тематичний виступ-презентація на семінарському занятті — 35% присутність на заняттях, підготовленість та активний внесок у дискусії — 45%
--	---

	<i>усний іспит - 20%</i>
Лекції	<i>Для повноцінного сприйняття та засвоєння матеріалу лекцій необхідною умовою є попереднє самостійне опрацювання запропонованих джерел та літератури</i>
Семінарські заняття	<p><i>На кожне семінарське заняття всі учасники мають опрацьовувати запропоновані джерела й літературу, щоб бути готовими до активного внеску в обговорення дослідницької проблеми, яку на відповідному занятті одна/один з учасників презентуватиме у розширеному виступі.</i></p> <p><i>Учасниця/учасник, що презентуватиме дослідницьку проблему на семінарському занятті, має на основі запропонованих джерел та літератури підготувати зв'язний та структурований виступ тривалістю орієнтовно 45-60 хв., у якому викласти основні тези проблеми, а потім аргументовано відповісти на запитання та зауваження дискусантів.</i></p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>рейтингова оцінка за роботу упродовж семестру повинна бути 40 балів і більше</i>